

The relationship between self-esteem and vandalism on high school students

Lise öğrencilerinin özsaygı ve tahripçi davranışları arasındaki ilişki¹

Mehmet Emin Kalgı²
Ramin Aliyev³

Abstract

This study aims to determine the relationship between self-esteem and vandalism levels of on high school freshmen students. The data of this correlational study was obtained through the Vandalism Scale, Coopersmith Self-Esteem Scale and Personal Information Form developed for his study. The sample of this research consists of 1225 students in public high schools freshmens in the Şanlıurfa province and district centers. Of the whole research group, 587 are female and 638 are male students. The relationship between the vandalism and self-esteem levels of student was investigated with the Pearson Product-Moment Correlation Coefficients. In addition, the calculations on the self-esteem of students predicting their vandalism levels were carried out with the simple regression analysis. Analyzing the binary correlation between vandalism and self-esteem, it was found that the relationship was negatively and significantly. In predicting vandalism scores from all the variables in the study, the self-esteem scores of students with the simple regression analysis, self-esteem scores explained the 3% of the total variance in vandalism scores. Negative correlation between these two variables indicates that individuals having high self-esteem have less vandalism tendencies.

Keywords: Vandalism, self-esteem, violence.

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

Özet

Bu araştırmanın amacı, lise birinci sınıf düzeyinde eğitim gören öğrencilerin tahripçilik ve özsaygıları arasındaki ilişkinin belirlenmesidir. Korelasyonel türden bir çalışma olan bu araştırma verileri Tahripçilik Ölçeği, Coopersmith Özsaygı Ölçeği ve geliştirilen Kişisel Bilgi Formu ile elde edilmiştir. Araştırmanın örneklemini, Şanlıurfa ili ve ilçe merkezlerinin devlet okullarının genel liselerinde okuyan 1225 lise birinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Bunların 587'si kız, 638'i ise erkek öğrencilerden oluşturmaktadır. Öğrencilerin özsaygı düzeylerinin tahripçi davranışlarını yordama gücü basit regresyon analizi ile incelenmiştir. Öğrencilerin özsaygı ölçeği puanlarının tahripçilik puanlarındaki varyansın %3'ünü açıkladığı bulunmuştur. Bu iki değişken arasındaki ilişkinin negatif olması özsaygısı yüksek bireylerin tahripçi davranışlarının daha az olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Tahripçilik (Vandalizm), özsaygı, şiddet.

¹ Bu makale Yrd. Doç. Dr. Ramin Aliyev danışmanlığında, Mehmet Emin Kalgı tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinden üretilmiş ve bir kısmı ICEC2014 kongresinde bildiri olarak sunulmuştur.

² Doktora Öğrencisi, Çukurova Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Din Psikolojisi Programı, mehmet.emin.63.21@gmail.com

³ Yrd. Doç. Dr., Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programı, aliyevus@gmail.com

Giriş

İnsanlığın varlık sahasına çıkması bireyle başlamıştır. Bireylerin bir araya gelmeleriyle toplumlar meydana gelmiştir. Meydana gelen bu toplumların bir arada tutunabilmeleri bir takım toplumsal kurallar ve sistemler oluşturmakla mümkün olmuştur. Bunun adına örgütsel yapı denilmiş ve toplumlar bu örgütsel yapılara göre varlıklarını sürdürmüşlerdir. Ne zamanki bu eğitim sistemlerindeki örgütsel yapı bozulmuş, o zaman toplumlar arasındaki bağ da kopmuştur ve toplumlar dağılma sürecine girmiştir. Eğitim sistemindeki bu örgütsel yapının bozulması birtakım sorunların nihayetinde olmuştur. Bu sorunların çözümü için ne kadar mücadele verilmişse de neticede başarılı olunamamıştır. Bunun beraberinde kendi içerisinde karşılaştığı bu sorunların çözümünü de kendi özünde aramak durumunda kalan eğitim örgütleri diğer sistemlere nazaran kendi sorunlarını çözme konusunda birtakım planlamalara ve çözümlere gitmişlerdir.

Etkin bir şekilde mücadele edilen ancak eğitim sistemi içerisinde adeta kangren haline gelen en önemli sorunlarından bir tanesi de okullarda yaşanan tahripçilik olaylarıdır (Doğan, 2011). İnsanlar çeşitli nedenlerden dolayı çevrelerinde bulunan kişi ya da kurumlara ait eşyaları değişik yöntemlerle tahrip etmektedir. Yapılan bu tahribatın sadece ekonomik boyutunun vurgulanması yanlışır. Tahribatın sosyal, psikolojik ve hukuki boyutları (Koçöz, 2011) da göz önünde bulundurulmalıdır (Doğan, 2011). Bu boyutlar bakımından düşünüldüğünde tahripçilik ilk çağ toplumlarından günümüze kadar bir sorun olarak devam etmiştir. Tahripçilik ile ilgili meydana gelen sorunların anlaşılması, 1794'te Abbé Grégoire tarafından États généraux (Réa, 1959)'a sunduğu bir raporla anlaşılmıştır (Allen, 1984).

Sözcük anlamı; vandallara yakışır tarzda sanat eserlerini tahrip etmek, bozmak şeklindeki davranış ve zihniyet (Kılıçoğlu, Araz ve Devrim, 1990; Büyüm, 1992; Yavuzer, 1998; Boz ve Beyaztaş, 2001; Yıldız, 2004; Theron, 1991:47 ve Welch, 1991:99 akt. De Wet, 2004; Ayverdi, 2006; Burcu, Danacıoğlu ve Vazsony, 2007) olarak tanımlanan tahripçilik, Türkiye'de ilk defa bu kavramı kullanan Öğülmüş (1993) tarafından şöyle tanımlanmıştır: Belediye otobüslerinin koltuklarını yırtmak, telefon kulübelarini kullanılamaz hale getirmek, park, bahçe, dinlenme alanları, otobüs durakları gibi kamuya açık alanlardaki eşyaları ve sanat eserlerini kırmak, parçalamak, kesmek ya da oymak, okul binalarının camlarını ve ampullerini kırmak, sıraların üzerini kazımak gibi eylemler yapan kişilere tahripçi; kamu mallarına zarar vermeye yönelik olan bu tür eylemlerde bulunma eğilimine de tahripçilik (vandalizm) adı verilmektedir.

Özsaygı

Özsaygı; kişiliğin önemli bir boyutu ve olumlu bir özelliği olarak kabul edilir ve bireyin toplum içinde davranışlarını etkileyen olgu karşısında vereceği tepkileri belirleyen; kendisini

yetenekli, önemli, başarılı, değerli, olumlu, beğenilmeye ve sevilmeye değer olarak algılama şeklinde gördüğü gibi kabullenmeyi, özüne güvenmeyi sağlayan olumlu bir ruh halidir (Yiğit ve Yılmaz, 2011). Çakar ve Karataş (2012) ise özsaygıyı; bireyin doğumuyla başlayan ve erişkinlik dönemine kadar gelişimini sürdüren, erişkinlik ve daha sonraki dönemlerde ise yaşam olaylarından etkilenen ruhsal, toplumsal, kısmen de bedensel bir olgu olarak tanımlamışlardır. Kişinin kendini tüm yönleriyle benimsemesi, kendine değer vermesi, kendine güvenmesi ve saygı duymasıdır. Ayrıca Sayiner ve arkadaşları (2007) ise bu kavramı şahsın kendi ile algılamalarının, kişisel atıflarının, geçmiş yaşantılarının, gelecekle ilgili hedeflerinin, sosyal rollerinin onun zihninde temsil edilişi ve zihinde kavramsal ben olarak odaklaşması şeklinde tanımlamışlardır.

Yukarıdaki özsaygı tanımlarında genellikle kişinin kendisini değerli bir varlık olarak görmesi gerektiği vurgulanmıştır. Çünkü kendini değerli hisseden bireyin şiddet gerektirecek davranışlardan kaçınması olasıdır; çünkü benlik saygısı benliğin önemli bir parçasıdır (Yiğit ve Yılmaz, 2011).

Benlik saygısı düzeyi; çevreye, kültüre, toplumun değerlerine ve bireye göre farklılık gösterebilmektedir. Her ne kadar böyle bir farklılık olsa da yüksek benlik saygısına sahip bir bireyle düşük benlik saygısına sahip bir bireyin ruh hali farklılık göstermektedir. Yüksek benlik saygısına sahip bir birey kendine daha çok saygı duyar ve kendini toplumda mutlu hisseder (Yiğit ve Yılmaz, 2011). Balat ve Akman (2004) da özsaygısı yüksek olan bir bireyin kendini olumlu değerlendirdiğini ve güçlü yönleri hakkında kendini daha değerli hissettiğini belirtmişlerdir. Hamarta ve arkadaşları ise (2009) ise özsaygısı yüksek olan bir bireyin benliğine saygı duyması daha olasıdır ve kendini toplumda daha mutlu hissedebileceğini belirtmişlerdir.

Düşük benlik saygısına sahip bir birey, kendini sürekli olumsuz değerlendirir (Fennell, 1997; akt. Hamarta ve ark., 2009). Suner (2000) ise düşük benlik saygısına sahip bir bireyin kendi benliklerini reddeden uyumsuz bireyler olarak belirtmektedir. Ayrıca Balat ve Akman (2004) düşük özsaygıya sahip bir bireyin kendine güveni de zayıf olduğunu belirtmişlerdir.

Tahripçilik ve Özsaygı

Okullarda etkili bir eğitim-öğretimin yapılabilmesi için öğrencilerin kendilerini güvende hissedebilecek ortamlar oluşturmak zorunludur. Güvenli olmayan her ortamda öğrencilerin özsaygılarının zedelenmesi olasıdır. Özsaygıları zedelenen bir bireyin herhangi bir eşyaya/mala veya bir canlıya zarar vermesi muhtemeldir. Bu zarar herhangi bir mala ise tahripçilik, bir canlıya ise şiddet olarak tanımlanır. Çünkü tahripçilik herhangi bir mala/eşyaya zarar veya tahrip söz konusu iken; şiddet ise tahripçiliği de kapsayan her türlü saldırganlık biçimidir.

Son dönemlerde gerek okullarda gerekse de ailede çocuğa uygulanan şiddete tanık olmuşuzdur. Çocuğa uygulanan bu şiddet, şiddetti uygulayan kişi için sorun olarak görülmeyebilir.

Aslında sorunun kaynağı buradan ortaya çıkmaktadır. Şiddete maruz kalan kişinin bir kişiye zarar vermesi veya bir malı tahrip etmesi muhtemeldir (Göka, 1989; Kepenekçi ve Özcan, 2002; Mahiroğlu ve Buluç, 2003; Yılmaz, 2004; Ögel, Tarı ve Eke, 2005; Gürdilek, 2006; Kızmaz, 2006; Ayan, 2007; Koç, 2007; Yavuzer, 2011; Ünalmiş ve Şahin, 2012).

WingLo ve arkadaşları (2011) Hong Kong'da 8 ortaokul ve 2 mesleki okul olmak üzere toplam 10 okul ve bu okullarda okuyan 1432 öğrenci üzerinde yaptıkları araştırmada ebeveyn şiddetine maruz kalan öğrencilerin daha az motivasyona sahip olduğu ve bu öğrencilerin diğer öğrencilere nazaran benlik saygılarının daha da düşük olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca araştırmada, tahripçilik ve zorbalık davranışlarının öğrencilerin özsaygıları ve öz-yeterlilikleri üzerinde negatif bir etkiye sahip olduğu bulgusuna ulaşmış ve tahripçilik-özsaygı, tahripçilik-öz yeterlilik, zorbalık-özsaygı ve zorbalık-öz yeterlilik ikilikleri arasında anlamlı bir ilişkiye ulaşmışlardır. Baumeister ve arkadaşları (2000) ise yaptıkları araştırmada düşük özsaygıya sahip bireylerin daha çok agresif olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Önem

Dünya literatürü incelendiğinde tahripçilik ile ilgili onlarca çalışma yapılmasına rağmen, Türkiye'de bu alanda yapılan çalışmalar - özellikle de eğitim ortamlarında ortaya çıkan tahripçilik olayları- oldukça yetersizdir ve hatta yok denecek kadar azdır. Fakat son günlerde çeşitli televizyon dizileri ve medyanın etkisiyle Türkiye'de de okullarda öğrenciler arasında yaşanan şiddet olayları dikkat çekici oranda artış göstermiştir (Tarcan, 2007). Bu çalışmanın genel olarak okullarda yaşanan şiddet olaylarını ele alması ve tahripçi davranışlar üzerinde yoğunlaşması çalışmanın önemini arttırmaktadır.

Yabancı literatüre bakıldığında Tygart'ın 1988'de yaptığı çalışmada öğrencilerin sadece az bir kısmının (%39) tahripçi davranışlara karıştığı ve bu davranışların okul alanı için ciddi bir sorun olarak ortaya çıktığı görülmüştür. Okul tahripçilerinin içinde aşağı yukarı %80'i tahripçilik olaylarına fiilen katılmıştır. Tahribat yapanların çoğunluğu (%56) özel eşyaya zarar vermemiştir. Bununla birlikte özel eşyaya zarar verenlerin %89'u ayrıca tahrip eylemlerine karıştığını kabul etmiştir. Bu çalışmanın eğitim ortamlarında yapılmış olması ve bu alana ışık tutacak olması bakımından çalışmanın önemini göstermektedir.

Ayrıca bu çalışmada ergenlik çağı olan ve 15-19 yaşlarına denk gelen lise-1. sınıf öğrencileri seçilmiştir. Bu dönemdeki öğrenciler yoğun duygular yaşamakta (Cüceloğlu, 2013; Hökelekli, 2002) ve disiplin kurallarını en fazla göz ardı ettiği dönem olarak bilinmektedir (Ögel, Tarı ve Eke, 2005). Hedef araştırma örneklemini bu dönemi ele alması çalışmanın önemini arttırmaktadır.

Amaç

Bu çalışmada öğrencilerin hem tahripçilik hem de özsaygı puan ortalamalarının bazı değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediği belirlenmesi amaçlanmıştır.

Alt Amaçlar

- Öğrencilerin tahripçilik ve özsaygı düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek.
- Öğrencilerin tahripçilik ve özsaygı düzeylerinin ailede kaçınıcı çocuk olduğu değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek.
- Öğrencilerin tahripçilik ve özsaygı düzeylerinin yaşa göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek.
- Öğrencilerin tahripçilik ve özsaygı düzeylerinin ebeveynlerin öğrenim düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek.
- Öğrencilerin tahripçilik ve özsaygı düzeylerinin ailenin gelir düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek.

Problem durumu

Lise-1. sınıf öğrencilerinin tahripçilik ve özsaygı puan ortalamaları bazı değişkenler açısından anlamlı farklılık göstermekte midir?

Alt problemler

Lise-1. sınıf öğrencilerinin tahripçilik ve özsaygı puan ortalamaları;

- Cinsiyete göre
- Ailede çocuk sıralamasında kaçınıcı olduğu değişkenine göre
- Yaş düzeylerine göre
- Baba öğrenim düzeylerine göre
- Anne öğrenim düzeylerine göre
- Aile gelir düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, amaca uygunluğu yönünden genel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modeli, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak

amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2004).

Araştırma Grubu

Bu araştırmada veri toplamak amacıyla, 2012-2013 öğretim yılında Şanlıurfa ili ve ilçelerinde bulunan liselerde yer alan 15-19 yaş aralığında 9. sınıfta öğrenim görmekte olan ve 1225 öğrenciden oluşan bir çalışma grubu kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Şanlıurfa il ve ilçe merkezlerinin devlet okullarında eğitim-öğretim gören 9131 genel lise-1. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Özsaygı Ölçeği

Stanley Coopersmith tarafından geliştirilen Coopersmith Özsaygı Ölçeği bireyin bazı alanlarda kendisi hakkındaki tutumunu değerlendirmek için kullanılan bir ölçme aracıdır (Çankaya, 2007). Ölçek maddeleri “evet” ya da “hayır” biçiminde işaretlenebilen 25 maddeden oluşmaktadır (Pişkin, 1997). Crandall tarafından, Rosenberg Özsaygı Ölçeği ile Coopersmith Ölçeği birlikte 300 üniversite öğrencisine aynı anda uygulanmış ve korelasyon katsayıları .59 ve .60 olarak hesaplanmıştır. Bunun yanı sıra Ilber ve Tippett de Coopersmith Özsaygı Ölçeği ile Rosenberg Benlik Saygısı Envanteri arasındaki korelasyon katsayısını .59 olarak bulmuşlardır (Tufan ve Turan, 1987).

Coopersmith Özsaygı Ölçeği Türkçeye uyarlanması Tufan ve Turan (1987) tarafından yapılmış ve ölçeğin geçerlik çalışması için, Hacettepe Üniversitesi Sağlık İdaresi Yüksek Okulu 1.,2.,3.,4. Sınıf Öğrencilerinden 200 kişilik bir gruba Coopersmith Özsaygı Ölçeği ile Rosenberg Özsaygı Ölçeği birlikte uygulanmış ve bu iki ölçme aracı arasındaki ikili korelasyona bakılmıştır. Buna göre, Rosenberg’in 10 madde üzerinden yaptığı puanlanmaya göre iki ölçek arasındaki korelasyon katsayısı $r_{xy}=.62$ ve anlamlı bulunmuştur ($p<.05$) (Tufan ve Turan, 1987).

Güvenirlilik çalışması Tufan ve Turan (1987) tarafından yapılan ölçek, Turan tarafından Ankara Onkoloji Hastanesinde yatan yaklaşık 30 kanserli hastaya 15 gün arayla uygulanmıştır. Bu hastaların 17’si kadın 13’ü erkek olup hastaların yaş ortalamaları ise 45.43’tür. Test-tekrar test sonunda elde edilen güvenirlik katsayısı $r_x=.65$ ($p<.05$) ve anlamlı bulunmuştur (Tufan ve Turan, 1987). Bu çalışmada ise ölçeğin güvenirlik katsayısı .65 olarak bulunmuştur.

Tahripçilik (Vandalizm) Ölçeği

Araştırmada bireylerin tahripçilik düzeylerini ortaya koymak amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen “Tahripçilik (Vandalizm) Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 37 maddelik 5’li likert oluşturulmuştur. Katılımcılardan kendilerini her bir madde için 5 “Her zaman” ve 1 “Hiçbir zaman”

aralığında değerlendirmeleri istenmiştir. Bu değerlendirme sonucunda ölçekte alınabilecek en yüksek puan 185, en düşük puan ise 37 olarak belirlenmiştir. Bu değerlendirmeyle birlikte, öğrencilerin aldığı puan oranına göre tahripçi davranışlarda bulunma düzeyi ortaya çıkmaktadır.

Tüm ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alpha) .969 olarak bulunmuştur. Ayrıca her bir faktörün de iç tutarlılık katsayıları kendi içerisinde hesaplanmıştır. Buna göre; faktör-1'in iç tutarlılık katsayısı .958, faktör-2'nin iç tutarlılık katsayısı .955, faktör-3'ün iç tutarlılık katsayısı .920, faktör-4'ün iç tutarlılık katsayısı .783 ve faktör-5'in iç tutarlılık katsayısı .847 olarak bulunmuştur. Test maddelerinin ölçtüğü özelliklerin, örneklediği davranışların, benzeşik olması bu tür güvenilirliği yükseltecektir. Bu nedenle psikolojik bir test için hesaplanan güvenilirlik katsayısının .70 ve daha yüksek olması test puanlarının güvenilirliği için genel olarak yeterli görülmektedir (Büyüköztürk, 2012).

Ölçeğin faktör yapısı açımlayıcı faktör analizinde temel bileşenler yöntemi ile araştırılması neticesinde özdeğeri 1'in üzerinde olan beş (5) faktör belirlenmiştir. Birinci faktörün özdeğeri 19.963 açıkladığı varyans %19.376, ikinci faktörün özdeğeri 2.570 açıkladığı varyans %17.967, üçüncü faktörün özdeğeri 1.589 açıkladığı varyans %17.687, dördüncü faktörün özdeğeri 1.424 açıkladığı varyans %8.680 ve beşinci faktörün özdeğeri 1.097 açıkladığı varyans %8.305 olarak bulunmuştur. Buna göre beş faktörlü yapı varyansın %72.015'ini açıklamaktadır. Tahripçilik ölçeğinin varimaks (varimax) yöntemi ile döndürülmüş açımlayıcı faktör analiz sonucunda elde edilen beş faktörlü yapı aşağıda detaylı bir şekilde sunulmuştur:

- Faktörde (okul çalışanlarına yönelik tahripçilik): 20, 24, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, numaralı maddeler yer almaktadır ve toplam varyansın %19,376'sını açıklamaktadır.
- Faktörde(okula yönelik tahripçilik): 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, numaralı maddeler yer almaktadır ve toplam varyansın %17,967'sini açıklamaktadır.
- Faktörde (sınıfa yönelik tahripçilik): 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 15 numaralı maddeler yer almaktadır ve toplam varyansın %17,687'sini açıklamaktadır.
- Faktörde (sınıf araç-gereçlerine/malzemelerine yönelik tahripçilik): 1, 2, 8, 31 numaralı maddeler yer almaktadır ve toplam varyansın %8,680'ini açıklamaktadır.
- Faktörde (sınıf özel eşyalarına zarar verme ile ilgili yapılan tahripçilik): 21, 22, 23 numaralı maddeler yer almaktadır ve toplam varyansın %8,305'ini açıklamaktadır.

Tahripçilik ölçeğini oluşturan maddelerin açımlayıcı faktör analizinde madde toplam korelasyonları .410 ile .836 aralığında, maddelerin faktör yükleri ise .489 ile .813 arasında değişmektedir.

Verilerin Analizi

Öğrencilerin tahripçilik ile özsaygı düzeyleri arasındaki ilişki Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu ile hesaplanmıştır. Öğrencilerin tahripçilik ve özsaygı puan ortalamalarının cinsiyete göre değişkenliği t-testi ile; öğrencilerin ailede kaçınıcı çocuk olduğu değişkeni, öğrencilerin yaş düzeyleri, baba öğrenim düzeyi, anne öğrenim düzeyi ve aile gelir düzeyine göre değişkenliği ise tek yönlü varyans analizi ile hesaplanmıştır. Ayrıca öğrencilerin özsaygısının tahripçilik düzeylerini yordanmasına ilişkin hesaplamalar ise basit regresyon analizi ile bulunmuştur.

Bulgular ve Yorum

Tablo-1. Tahripçilik ve Özsaygı Puanları Arasındaki Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu Düzeyleri İlişkisi

	Özsaygı
Tahripçilik (r)	-.17*

*p<.05

Tablo-1’de Tahripçilik ile özsaygı arasındaki ikili korelasyonuna bakıldığında, aralarındaki ilişkinin düşük düzeyde negatif ve anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($r = -.17$ $p < .05$).

Tablo-2. Tahripçilik ve Özsaygı Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız T-Testi Analiz Sonuçları

	Kız		Erkek		t	p
	\bar{X}	Ss	\bar{X}	Ss		
Tahripçilik	58.55	25.17	64.64	35.30	-3.07	.00*
Öz saygı	38.20	3.49	37.35	4.13	3.35	.00*

*p< .01

Tablo-2 incelendiğinde, t-testi sonuçlarına göre öğrencilerin tahripçilik puan ortalamaları ($t = -3.07$ $p < .01$) ve öğrencilerin özsaygı puan ortalamaları ($t = 3.35$ $p < .01$) cinsiyet değişkenine göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmüştür.

Tablo-3. Tahripçilik ve Özsaygı Puanlarının Ailede Çocuk Sıralamasında Kaçınıcı Çocuk Olduğu Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analiz Sonuçları

	İlk çocuk	Ortanca çocuk	Sonuncu çocuk	F	p
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}		
Tahripçilik	47.59	47.60	47.05	.04	.96
Öz saygı	50.19	51.61	51.19	.67	.51

Tablo-3 incelendiğinde, öğrencilerin tahripçilik puan ortalamaları ile özsaygı puan ortalamaları ailede kaçınıcı çocuk olduğu değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır. Bu bulgulardan yola çıkarak öğrencinin ailede kaçınıcı çocuk olduğu değişkenin tahripçilik ve özsaygı üzerinde bir etkisi bulunmadığı yorumu yapılabilir.

Tablo-4. Tahripçilik ve Özsaygı Puanlarının Yaş Düzeyi Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analiz Sonuçları

	14 Yaş	15 Yaş	16 Yaş	17 Yaş	18 Yaş	19 Yaş		
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	F	p
Tahripçilik	45	46.71	46.02	50.79	58.71	60	3.05	.01*
Öz saygı	55.73	51.14	50.83	50.09	51.89	47	1.52	.18

*p<.05

Tablo-4 incelendiğinde, öğrencilerin tahripçilik puan ortalamaları öğrencilerin yaş düzeyi değişkenine göre farklılaşırken (F= 3.05 p<.05), özsaygı puan ortalamaları öğrencilerin yaş düzeyi değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır. Ayrıca bu araştırmada, öğrencilerin tahripçilik puan ortalamalarının hangi yaş düzeyleri arasında anlamlı derecede farklılaştığı bulgusunu elde etmek için post-hock analizi yapılmış ve bu analize göre anlamlı farklılıkların 14-18, 15-18 ve 16-18 yaş aralarında olduğu tespit edilmiştir.

Tablo-5. Tahripçilik ve Özsaygı Puanlarının Baba Öğrenim Düzeyi Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analiz Sonuçları

	Okur-Yazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	Yüksek Lisans		
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	F	p
Tahripçilik	47.37	46.48	48.03	49.03	48.22	88	.96	.44
Öz saygı	51.05	51.78	49.83	50.47	51.40	36	.55	.74

Tablo-5 incelendiğinde, grupların hem tahripçilik hem de özsaygı puan ortalamalarının baba öğrenim düzeylerine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmüştür.

Tablo-6. Tahripçilik ve Özsaygı Puanlarının Anne Öğrenim Düzeyi Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analiz Sonuçları

	Okur-Yazar Değil	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite		
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	F	p
Tahripçilik	46.47	46.53	53.68	49.62	59.45	3.43	.02*
Öz saygı	50.78	52.72	50.05	50.95	44.60	1.87	.11

*p<.05

Tablo-6 incelendiğinde, grupların hem tahripçilik hem de özsaygı puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile kontrol edilmiştir. Bu sonuca göre, öğrencilerin tahripçilik puan ortalamaları öğrencilerin anne öğrenim düzeyi değişkenine göre farklılaşırken ($F= 3.43$ $p < .05$) özsaygı puan ortalamaları öğrencilerin anne öğrenim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır.

Tablo-7. Tahripçilik ve Özsaygı Puanlarının Aile Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analiz Sonuçları

	750 TL ve Altı	751-1500 TL	1501-2500 TL	2501 TL ve Üstü	F	p
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}		
Tahripçilik	45.16	46.77	51.32	54.29	5.13	.00*
Öz saygı	50.34	53.27	51.36	44.56	7.47	.00*

* $p < .01$

Tablo-7 incelendiğinde, grupların hem tahripçilik ($F= 5.13$ $p < .01$) hem de özsaygı ($F=7.47$ $p < .01$) puan ortalamalarının aile gelir düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür.

Tablo-8. Özsayılarının Tahripçilik Düzeylerini Yordamasına İlişkin Basit Regresyon Analiz Sonuçları

Değişken	β	Standart hata	Beta	t	p^*
Özsaygı	-.255	.047	-.172	-5.448	.00

Bağımlı değişken: Tahripçilik $R = .172$, $R^2 = .030$, $F_{(1, 1225)} = 29.68$ * $p < .01$

Tablo-8 incelendiğinde, özsaygı tahripçilik puanlarındaki varyansın %3'ünü açıklamaktadır. Tahripçiliği hangi değişkenlerin yordadığına ilişkin β (-.255) ve t (-5.448) değerlerine bakıldığında özsaygısının tahripçiliği anlamlı düzeyde yordadığı bulunmuştur [$F=29.68$ ($p < .01$)].

Tartışma ve Sonuç

Özsaygı ile tahripçilik arasındaki ilişkiye bakıldığında, özsaygı tahripçilik puanlarındaki varyansın %3'ünü açıklamaktadır. Özsaygı ile tahripçilik arasındaki korelasyonun düşük düzeyde negatif olduğu; fakat özsaygı ile tahripçilik arasında anlamlı bir ilişkinin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır ($r = -.17$ $p < .05$). Yani öğrencilerin özsaygı düzeyleri yükseldikçe tahripçilik düzeyleri düştüğü, özsaygı düzeyleri düştükçe tahripçilik düzeyleri yükseldiği görülmüştür.

Araştırmadan edinilen başka bir bulguya göre lise 1.sınıf öğrencilerinden kız öğrencilerin tahripçilik puan ortalaması 58.55, erkek öğrencilerin tahripçilik puan ortalamaları ise 64.64 olarak bulunmuştur. Ayrıca t-testi sonuçlarına göre öğrencilerin tahripçilik puan ortalamalarının cinsiyet

değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($t=-3.07$ $p<.01$). Doğan ve Demir 2012'de yaptığı araştırmada tahripçilik puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde bir farklılık bulmuştur. Bu araştırma bulgusu yapılan bu çalışmayla paralellik göstermiştir. Bu çalışmayla paralellik gösteren bir diğer çalışma da Van Lier, Pol, Vitaro, D.Barkır, M.Koot ve E.Tremblay 2009'da 360 Avrupa kökenli çocuk üzerinde yaptığı çalışmadır. Bu çalışmanın örneklemini %52'si erkek, %48'i kız öğrenci oluşturmaktadır. Van Lier ve ark. (2009) yaptıkları bu çalışmada tahripçilik puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaştığı bulgusunu elde etmişlerdir. Fakat Tygart'ın 1988'de Güney Kaliforniya'daki bir okulun 7. ve 12. sınıflarında okuyan 100 erkek 100 kız olmak üzere toplam 200 öğrenci üzerinde yaptığı araştırmada tahripçilik puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde bir farklılaşmanın elde edememesi araştırma bulgumuzla çelişmektedir.

Ayrıca öğrencilerin özsayı puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür ($t= 3.35$ $p<.01$). Yapılan bazı çalışmalar elde ettiğimiz bulguyu desteklerken (Sayiner, Savaşan, Sözen ve Köknel, 2007), bazı çalışmalar ise bu çalışmamızla çelişmektedir (Jaredic, Stanojevic, Radovic, Minic ve Pavicevic, 2013; Kocovski, 1998; Demirbaş, 2009; Balat ve Akman, 2004; Hakan, 2011).

Yapılan çalışmada öğrencilerin hem tahripçilik hem de özsayı puan ortalamalarının “ailede çocuk sıralamasında kaçınıcı sırada olduğu” değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür. Hakan'ın 2011'de yaptığı çalışmada öğrencilerin özsayı puan ortalamalarının ailede çocuk sıralamasında kaçınıcı sırada olduğu değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı bulgusu çalışmanın özsayı ile ilgili elde edilen bulgusuyla uyumluluk göstermektedir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer bulgu ise lise-1. sınıf öğrencilerinin tahripçilik puan ortalamalarının yaş düzeylerine göre farklılaştığıdır ($F= 3.05$ $p< .05$). Van Lier ve arkadaşlarının (2009) 360 Avrupa kökenli çocuk üzerinde yaptığı çalışmada öğrencilerin tahripçilik puan ortalamalarının yaş düzeylerine göre farklılaşmış olduğu sonucuna ulaşmaları yapılan çalışmanın bu bulgusuyla uyumluluk göstermektedir. Van Lier ve arkadaşlarının (2009) yaptıkları araştırmada öğrencilerin tahripçi davranışlarının meydana geldiği yaş dönemine göre, 10 yaşında tahripçi davranışların meydana gelme oranı en düşük ve çocuk ergenlik dönemine yaklaşırken bu oran artarak %8.9'lara ulaşmaktadır. Ayrıca 14 yaşlarında tahripçi davranışlarda bulunma en üst noktaya ulaşmaktadır. Ayrıca yapılan araştırmada öğrencilerin özsayı puan ortalamalarının yaş düzeylerine göre farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Yapılan çalışmanın bir diğer bulgusu ise lise 1.sınıf öğrencilerinin tahripçilik puan ortalamalarının baba öğrenim düzeylerine göre farklılaşmadığıdır. Fakat Doğan'ın (2011)'de, Tarcan'ın (2007)'de yaptıkları araştırmaya göre tahripçilik puanlarının baba öğrenim düzeyine göre farklılaştığı bulgusunun elde etmeleri çalışmanın bu bulgusuyla çelişmektedir. Yapılan çalışmanın bir

diğer bulgusu ise özsaygı puanlarının baba öğrenim düzeyine göre farklılaşmamasıdır. Taşgıt'ın (2012)'de yaptığı bir araştırmaya göre özsaygı puanlarının baba öğrenim durumuna göre farklılaşmaması yapılan çalışmanın bulgusuyla uyumluluk göstermektedir. Fakat Demirbaş'ın 2009'da yaptığı bir araştırmada özsaygı puanlarının baba öğrenim durumuna göre farklılaşması elde edilen çalışma bulgusuyla çelişmektedir.

Bu araştırmada elde edilen bir diğer bulgusu ise lise 1.sınıf öğrencilerinin tahripçilik puanlarının anne öğrenim düzeylerine göre farklılaşmaktadır. Yapılan çalışmalardan bazıları araştırmancının bu bulgusuyla paralel iken (Doğan ve Demir, 2012) bazıları çelişmektedir (Tarcan, 2007). Çalışmada elde edilen bir diğer bulguya göre, lise 1.sınıf öğrencilerinin özsaygı puanlarının anne öğrenim düzeylerine göre farklılaşmamasıdır. Bu çalışmanın bu bulgusuyla uyumluluk gösteren bazı çalışmalar da mevcuttur (Yüksel, 2002; Yüksel, 2005; Demirbaş, 2009; Taşgıt, 2012; Jaredic ve arkadaşları, 2013).

Bu araştırmadan elde edilen bir diğer bulgu da öğrencilerin tahripçilik puanlarının aile gelir düzeyine göre farklılaşmasıdır. Tarcan'ın (2007)'de yaptığı bir araştırmada ve Doğan'ın (2011)'de yaptığı bir araştırmada tahripçilik puanlarının aile gelir durumuna göre farklılaşması elde edilen çalışma bulgusunu desteklerken, Tygart'ın 1988'de yaptığı araştırmada tahripçilik puanlarının aile sosyal statüsüne göre farklılaşmaması elde edilen çalışma bulgusuyla çelişmektedir. Araştırmadan elde edilen bir diğer bulgu da özsaygı puanlarının aile gelir düzeyine göre farklılaşmasıdır. Fakat Balat ve Akman'ın (2004)'te yaptıkları bir çalışmada özsaygı puanlarının aile gelir düzeyine göre farklılaşmaması elde edilen çalışma bulgusuyla çelişmektedir.

Kaynakça

- Allen, V.I. (1984). Toward an Understanding of the Hedonic Component of Vandalizm. (edit. J. LevyLaboyer). *Vandalizm: Behavior and Motivation*. (s.77-89). New York: Elsevier Science Publisher B.V.
- Ayan, S. (2007). Aile İçinde Şiddete Uğrayan Çocukların Saldırganlık Eğilimleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 8, 206-214.
- Ayverdi, İ. (2006). *Misali Büyük Türkçe Sözlük*. (2. Basım). İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı Yayıncılık.
- Balat, G.U., & Akman, B. (2004). Farklı Sosyo-Ekonomik Düzeyindeki Lise Öğrencilerinin Benlik Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 175-183.
- Baumeister, R.F., Bushman, B.J., & Campbell, W.K. (2000). Self-Esteem, Narcissism, and Aggression: Does Violence Result From Low Self-Esteem or From Threatened Egotism? *Current Directions in Psychological Science*, 9(1), 26-29.
- Boz, B., & Beyaztaş, F.Y. (2001). "Vandalizm", *Sürekli Tıp Eğitim Dergisi*, Mart 2001. (<http://www.ttb.org.tr/STED/sted0301/5.html#top>).
- Burcu, E., Danacıoğlu N., & Vazsonyi, A.T. (2007). Arkadaş Grubuna Sahip Olmaya Verilen Önemin Gençlerin Vandalizmi Üzerindeki Etkisi. *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 24(2), 23-44.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Veri Analizi El Kitabı*. (17.Basım). Ankara: PegemA Akademi Yayınları.
- Büyüm, N. (1992). *Anna Britannica*. (21. Cilt. ss. 525). İstanbul: Ana Yayıncılık.

- Cüceloğlu, D. (2013). İnsan ve Davranışı: Psikolojinin Temel Kavramları. (27. Basım). Remzi Kitabevi: İstanbul.
- Çakar, F.S., & Karataş, Z. (2012). Ergenlerin Benlik Saygısı, Algıladıkları sosyal Destek ve Umutsuzluk Düzeyleri: Bir Yapısal Eşitlik Modeli Çalışması. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 12 (4), 2397-2412. www.edam.com.tr/kuyeb.
- Çankaya, B. (2007). Lise I ve II. Sınıf Öğrencilerinin Benlik Saygısının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- De Wet, C. (2004). The Extend and Causes of Learner Vandalism at School. South African Journal of Education, 24(3), 206-211.
- Demirbaş, E. (2009). Lise Öğrencilerinin Utangaçlık ve Benlik Saygılarının Fonksiyonel Olmayan Tutumlar Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Doğan, S., & Demir, İ. (2012). Genel Lise Öğrencilerinin Okul Tahripçiliği Algıları. *Abi Evran Üniversitesi Karşebir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 133-147.
- Doğan, S.(2011). Genel Lise Öğrencilerinin Algılarına Göre Okul tahripçiliği İle Okul İklimi Arasındaki İlişki. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Göka, E. (1989). İnsanda Şiddet Davranışlarının Nedenleri. *Bilim ve Teknik Dergisi*, 264, 25-26.
- Gürdilek, R. (2006). Terk Edemediğimiz Davranış: Şiddet. *Bilim ve Teknik Dergisi*, 466, 24-32.
- Hakan, S. (2011). Lise Öğrencilerinin Saldırganlık Eğilimlerinin Benlik İmgelerinin Ve Demografik Özelliklerinin Ortak Etkisi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 1-31.
- Hamarta, E., Arslan, C., Saygın, Y., & Özyeşil, Z. (2009). Benlik Saygısı ve Akılcı Olmayan İnançlar Bakımından Üniversite Öğrencilerinin Stresle Başa Çıkma Yaklaşımlarının Analizi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 7(18), 25-42.
- Hökelekli, H. (2002). Gençlik, Din ve Değerler Psikolojisi (Editör). Ankara Okulu Yayınları: Ankara.
- Jaredic, B., Stanojevic, D., Radovic, O., Minic, J., Pavicevic, M. (2013). Shyness and Self-Esteem In Elementary School. *Journal Of Educational and Studies In the World*, 3(2), 80-86.
- Karasar, N. (2004). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Nobel Yayın Dağıtım: Ankara.
- Kepenekçi, Y. K., & Özcan, A. Y. (2002). "Okullarda Suçun Önlenmesi" I. Ulusal Çocuk ve Suç: Nedenler ve Önleme Sempozyumu, 29-30 Mart 2001 AÜ. ATAUM, 153-163.
- Kılıçoğlu, S., Araz, N., & Devrim, H. (1990). Meydan Larousse. Büyük Lûgat Ansiklopedi(12. Cilt) içinde.(519). İstanbul: Meydan Gazetecilik ve Neşriyat.
- Kızmaz, Z. (2006). Okullardaki Şiddet Davranışının Kaynakları Üzerine. *C.Ü Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(1), 47-70.
- Kocovski, N.L. (1998). Self-regulation and Social Anxiety. Graduate Programme in Psychology York University: Ontario.
- Koç, M. (2007). Şiddetin Ortaya Çıkardığı Psikolojik Travmayla Baş Etmede Sporun İşlevselliği, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 167-179.
- Koçoş, R. (2011). Kocaoglu, S.S. (Edt.). Şiddete Üzerine. Ankara Barosu Dergisi, 1, 245-254.
- Mahiroğlu, A., & Buluç, B. (2003). Ortaöğretim Kurumlarında Fiziksel Ceza Uygulamaları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 81-95.
- Ögel, K., Tarı, I., & Eke, C. Y. (2005). Okullarda Suç ve Şiddeti Önleme. İstanbul: Yeniden Yayınları.
- Öğülmüş, S. (1993). Tahripçilik. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 26(2).
- Pişkin, M. (1997). Türk ve İngiliz Lise Öğrencilerinin Benlik Saygısı Yönünden Karşılaştırılması. 3. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi Kitabı. Adana: Çukurova Üniversitesi Yayınları.
- Sayiner, B., Savaşan, E., Sözen, D., & Köknel, Ö. (2007). Yükseköğretim Gençliğinin Benlik Algısının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi: İstanbul Ticaret Üniversitesi Örneği. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11, 253-265.

- Suner, F.E. (2000). Farklı Liselerdeki Ergenlik, Benlik Saygısı, Akademik Başarı ve Sürekli Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Tarcan, S. (2007). İlköğretim okullarında ders sırasında öğrenciler arasında görülen vandalist davranışlar. Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Taşgıt, M.S. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygısı ve Karar Verme Düzeylerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Karaman.
- Tufan, B., & Turan, N. (1987). Coopersmith Özsaygısı Ölçeği Üzerine Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. 23. Uluslararası Psikiyatri Kongresi Bildirileri. İstanbul.
- Tygart, C. (1988). "Public School Vandalism: Toward a synthesis of theories and transtiontoparadigmanalysis." *Adolescence*, 23(89), 187-200.
- Ünalmiş, M., & Şahin, R. (2012). Şiddete Yönelik Tutum ve Okul Zorbalığı. *Uluslararası Cumhuriyet Eğitim Dergisi*, 1(1), 63-71.
- Van Lier, Pol A.C., Vitaro, F., D.Barker, E., M.Koot, H., & E.Tremblay, R. (2009). Developmental Links BetweenTrajectories Of PhysicalViolence, Vandalism, Theft, and Alcohol-Drug Use From Childrento Adolescence. *J Abnorm Child Psychol*, 37, 481-492(Published online 17 December 2008 Springerlink.com).
- WingLo, T.W., Cheng, C.H.K., Wong, D.S.W., Rochelle, T.L., & Kwok, S.I. (2011). Self-Esteem, Self-Efficacy and Deviant Behaviour of Young People In Hong Kong. *Advances in Applied Sociology*, 1(1), 48-55.
- Yavuzer, Y. (1998). Niğde İlindeki Öğretmenlerin Okul Tahripçiliğine Karşı İdeolojik Yönelimleri. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yavuzer, Y. (2011). Okulda Saldırganlık/Şiddet: Okul ve Öğretmenle İlgili Risk Faktörleri ve Önlemler Stratejileri. *Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 192, 43-61.
- Yıldız, S.A. (2004). Ebeveyn Tutumları ve Saldırganlık. *Polis Bilimleri Dergisi*, 6(3-4),131-150.
- Yılmaz, A.S. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Karar Vermede Özsaygı ve Karar Verme Stillерinin Benlik Saygısı ve Utangaçlık Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Yiğit, R., & Yılmaz, H. (2011). İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeyleri ile Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi,31,335-347.
- Yüksel, G. (2002). Üniversite Öğrencilerinin Utangaçlık Düzeylerini Etkileyen Faktörler. *G.Ü. Gazı Eğitim Fakültesi Dergisi*,22(3),37-57.
- Yüksel, G. (2005). Türki Cumhuriyetleri Öğrencilerinin Utangaçlık Düzeylerini Etkileyen Faktörler. *Bilgi Dergisi*, 35,151-17.

Extended English Abstract

Purpose and Importance: The aim of this study is to analyze the relationship between the vandalism and self-esteem of students at the first year of high school. Even though there are dozens of studies on vandalism in the world literature, the studies carried out in this field (particularly the vandalism incidents occurring in education environments) are quite insufficient and are almost nonexistent. The fact that this study generally addresses the acts of violence and focuses on vandalist behaviours occurring in schools increases its importance. Furthermore, students who correspond to the ages of 15-19, the adolescence period, were selected in this study. The students in this period experience intense emotions in terms of development and this is known to be the period in which disciplinary rules are most frequently disregarded. Since our research sample selected this period as the target, the importance of the study increases.

Methodology: The "Coopersmith Self-Esteem Scale" developed by Stanley Coopersmith to measure the self-esteem levels of students and the "Vandalism Scale" developed by the researchers to measure the vandalism levels of students have been utilized in this study. The relationship between the vandalism and

self-esteem levels of students were calculated through the Pearson Product-Moment Correlation Coefficient. The variability of the students' vandalism and self-esteem score averages according to gender was calculated with the t-test while its variability according to the variable on student's order of birth in the family, the students' age levels, educational status of fathers, educational status of mothers and income level of families was calculated through the one-way analysis of variance. In addition, the calculations related to the prediction of vandalism levels by students' self-esteem were found via the simple regression analysis. A study group of 1225 who studies in secondary education was utilized in this study to collect data.

Results: While the self-esteem level averages of students have been found as (50.97), the vandalist behaviour level averages of students has been found as (47.21). In addition, the vandalist behaviour levels of male students (48.97) has been observed to be higher than the vandalist behaviour levels of female students (45.34) in this study. However, self-esteem levels of male students (49.85) have been found to be lower than the self-esteem levels of female students (52.19). In this study, it has been indicated that students whose age level is 19 has exhibited more vandalist behaviours (60) and it has been concluded that the self-esteem levels of these students are lower than the age levels of other students. Moreover, while the students with family income levels of 2501 TL and above have stated they have exhibited more vandalist behaviours (54.29), the self-esteem levels of these students (44.56) have been concluded to be lower than other students.

Considering the relationship between self-esteem and vandalism, self-esteem explains 3% of the variance in vandalism scores. It has been concluded that the correlation between self-esteem and vandalism is negative at a low level, but there is a significant relationship between self-esteem and vandalism ($r = -.17$ $p < .05$). In other words, it has been observed that the vandalism levels of students decrease as their self-esteem levels increase and vandalism levels increase as their self-esteem levels decrease.

Discussion and Summary: According to t-test results, vandalism score averages of students vary significantly according to the gender variable ($t = -3.07$ $p < .01$). Doğan and Demir (2012) has also found a significant variation in vandalism scores according to the gender variable in their study. This research finding has shown a parallelism with this study. Another study which also shows parallelism with this research has been conducted by Van Lier et. al (2009) on 360 children of European origin. The study sample consists of 52% male students and 48% female students. In this study they conducted, Van Lier et. al (2009) has obtained the finding that vandalism scores vary according to the gender variable. However, the fact that Tygart (1988) was not able to obtain a significant variance in vandalism scores according to the gender variable in his study carried out on a total of 200 students as 100 male 100 female studying in the 7th and 12th grades of a school in Southern California contradicts with our research finding.

Moreover, self-esteem scores of students have been observed to vary significantly according to the gender variable ($t = 3.35$ $p < .01$). While some studies support this finding of our research (Sayiner, Savaşan, Sözen and Köknel, 2007), others contradict with our study (Jaredic, Stanojevic, Radovic, Minic and Pavicevic, 2013; Kocovski, 1998; Demirbaş, 2009; Balat and Akman, 2004; Hakan, 2011).

It has been observed in this conducted study that neither vandalism nor self-esteem score averages vary significantly according to the variable on "student's order of birth in the family". The finding that self-esteem score averages of students do not vary significantly according to the variable on student's order of birth in the family, which has been obtained by Hakan (2011), is compatible with this study's finding on self-esteem.

Another finding obtained during the research is the fact that vandalism score averages of students in the 1st year of high school vary according to age levels ($F = 3.05$ $p < .05$). Since Van Lier et. al (2009) have concluded in their study on 360 children of European origin that vandalism score averages of students varied according to age levels, this finding is also compatible with our study. In the study carried out by Van Lier et. al (2009), the vandalist behaviour occurrence rate has been found to be at its lowest at age 10 but reaches up to 8.9% while approaching the adolescence period according to the age level in which vandalist behaviours of students occur. In addition, exhibiting vandalist behaviours reaches its peak at the age of 14. Moreover, the finding that self-esteem score averages of students do not vary according to age levels has been found in the conducted study.

Another finding of the study is the conclusion that vandalism score averages of students in their 1st year of high school do not vary according to the educational status of their fathers. However, according to the studies by Doğan (2011) and Tarcan (2007) on the fact that vandalism scores vary according to the educational status of fathers contradict with this finding of the study. Another finding of the study is the conclusion that self-esteem scores do not vary according to the educational status of fathers. Invariance of

self-esteem scores according to the educational status of fathers in a study carried out by Taşgıt (2012) is compatible with this finding of our study. However, the fact that self-esteem scores vary according to the educational status of fathers in a study carried out by Demirbaş in 2009 contradicts with this research's findings.

Another finding of the study is the conclusion that vandalism score averages of students in their 1st year of high school do not vary according to the educational status of their mothers. While some of the studies show parallelism with this finding of our study (Doğan and Demir, 2012), others differ (Tarcan, 2007). According to another finding of the study, self-esteem scores of students in their 1st year of high school do not vary according to the educational status of mothers. There are some studies which are compatible with this finding of our research (Yüksel, 2002; Yüksel, 2005; Demirbaş, 2009; Taşgıt, 2012; Jaredic et. al, 2013).

Another finding obtained from this study is the fact that vandalism scores of students vary according to the family income level. While the variance of vandalism scores according to family income levels in the studies by Tarcan (2007) and Doğan (2011) supports this research finding, the invariance of vandalism scores according to family income levels in the study by Tygart (1988) contradicts with this research finding. Another finding obtained from this study is the fact that self-esteem scores vary according to the family income level. However, the invariance of self-esteem scores according to the family income level in a study conducted by Balat and Akman (2004) contradicts with this study's finding.